

פרשת אמור – שלישי

(י) וידבר יהוה אל־משה יז ומליל יי, עם משה לאמר:

(יח) דבר אל־אֶהרֹן ואל־בָּנָיו ואל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן־הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אשר יִקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכֹל־נִדְרֵיהֶם ולְכָל־נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לַיהוָה לַעֲלֹה:

ש"י נְדִירֵיהֶם: הָרִי עָלִי: נִדְבוֹתָם: הָרִי זֶה:

(יט) לְרֹצְנֵכֶם תַּמִּים זָכָר בַּבֶּקֶר בַּבִּשְׂבִּים וּבַעֲזִים:

ש"י לְרֹצְנֵכֶם: הֵבִיאוּ דָבָר הָרָאוּי לְרֹצוֹת אֶתְכֶם לִפְנֵי, שִׁיָּהָ לָכֶם לְרֹצוֹן אִפְיִישְׁמַנ"ט בַּלַּע"ז; וְאִי־הוּא הָרָאוּי לְרֹצוֹן? תַּמִּים זָכָר בַּבֶּקֶר בַּבִּשְׂבִּים וּבַעֲזִים: אָבִל בַּעֲלֹת הָעוֹף אֵין צָרִיךְ תַּמּוֹת וְזָכוֹרוֹת וְאִינוּ נִפְסָל בָּמוֹם, אֲלֹא בַחֲסֹרוֹן אֹכֵר:

(כ) כָּל אֲשֶׁר־בּוֹ מוֹם לֹא תִקְרִיבוּ כִי־לֹא לְרֹצוֹן יִהְיֶה לָכֶם:

(כא) ואיש כִּי־יִקְרִיב זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לִפְלֹא־נֶדֶר אוֹ לְנִדְבָה בַּבֶּקֶר אוֹ בַּצֹּאן תַּמִּים יִהְיֶה לְרֹצוֹן כָּל־מוֹם לֹא יִהְיֶה־בּוֹ:

ש"י לִפְלֹא־נֶדֶר: לַהֲפָרִישׁ בְּדַבּוּרוֹ:

(כב) עֹרֹת אוֹ שְׂבוֹר אוֹ־חֲרוּץ אוֹ־יִפְלֹת אוֹ גֵּרֵב אוֹ יִלְפֹת לֹא־תִקְרִיבוּ אֵלֶּה לַיהוָה ואִשָּׁה לֹא־תִתֶּנּוּ מֵהֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ לַיהוָה:

ש"י עֹרֹת: שֵׁם דָּבָר שֶׁל מוֹם, עוֹרוֹן בַּלְשׁוֹן נִקְבָּה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ מוֹם שֶׁל עֹרֹת. אוֹ שְׂבוֹר: לֹא יִהְיֶה. חֲרוּץ: רִיס שֶׁל עֵין שְׁנִסְדָּק, אוֹ שְׁנִפְגָּם, וְכֵן שִׁפְתּוֹ שְׁנִסְדָּקָה, אוֹ נִפְגָּמָה. יִפְלֹת: זָרוּא"ה בַּלַּע"ז. גֵּרֵב: מִין חֲזִזִית, וְכֵן יִלְפֹת; וּלְשׁוֹן "יִלְפֹת", כְּמוֹ (שׁוּפְטִים, טו, כט): "וַיִּלְפֹת שְׁמִשׁוֹן", שְׁאֲחוּזָה בּוֹ עַד יוֹם מִיתָהּ, שְׁאֵין לָהּ רַפּוּאָה. לֹא־תִקְרִיבוּ: שֶׁלֹּשָׁה פַעַמִּים, לַהֲזַהִיר עַל הַקִּדְשָׁתָן וְעַל שְׁחִיטָתָן וְעַל זְרִיקַת דָּמָן. וְאִשָּׁה לֹא־תִתֶּנּוּ: אֲזִהֶרֶת הַקִּטְרֶתָן:

(כג) וְשׂוֹר וְשָׂה שְׂרוּעַ וְקָלוֹט נִדְבָה תַעֲשֶׂה אֹתוֹ וּלְנֶדֶר לֹא יִרְצָה:

ש"י שְׂרוּעַ: אֹכֵר גָּדוֹל מִחֲבֵרוֹ. וְקָלוֹט: פְּרוֹסוּתִיו קְלוּטוֹת. נִדְבָה תַעֲשֶׂה אֹתוֹ: לְבָדֵק הַבֵּית. וּלְנֶדֶר: (ת"כ) לַמִּזְבֵּחַ. לֹא יִרְצָה: אִיזָה הַקִּדָּשׁ בָּא לְרֹצוֹת? הֲוִי אוֹמֵר: זֶה הַקִּדָּשׁ הַמִּזְבֵּחַ:

(כד) וּמַעֲוֹךְ וּכְתוֹת וְנִתּוּק וּכְרוֹת לֹא תִקְרִיבוּ לַיהוָה וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ:

ש"י וּמַעֲוֹךְ וּכְתוֹת וְנִתּוּק וּכְרוֹת: בְּבִיצִים, אוֹ בְּגִיד. מַעֲוֹךְ: בִּיצִיו מַעֲוִכִּין בִּיד. כְּתוֹת: כְּתוּשִׁים הֵם יוֹתֵר מִמַּעֲוֹךְ. נִתּוּק: תְּלוּשִׁין בִּיד, עַד שְׁנִפְסְקוּ חוּטִים שְׁתְּלוּיִים בָּהֶן, אָבִל נִתּוּנִים הֵם בַּתּוֹךְ הַכִּיס, וְהַכִּיס לֹא נִתְּלַשׁ: וּכְרוֹת: כְּרוּתִין בְּכָלִי וְעוֹדֵן בַּכִּיס. וּמַעֲוֹךְ: תַּרְגוּמוֹ: "וְדִי מָרִיס", זֶהוּ לְשׁוֹנוֹ בְּאַרְמִית לְשׁוֹן 'פְּתִישָׁה'. וּכְתוֹת: תַּרְגוּמוֹ: "וְדִי רָסִיס", כְּמוֹ (עֲמוֹס, ו): "הַבֵּית הַגָּדוֹל רָסִיסִים בְּקִיעוֹת דִּקּוֹת", וְכֵן קִנָּה הַמֶּרְסָס. וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ: דָּבָר זֶה לְסָרֵס שׁוֹם בְּהִמָּה וְחִיָּה, וְאִפְלוּ טִמְאַה; לִכְךָ נֶאֱמַר: "בְּאַרְצְכֶם", לְרִבּוֹת כָּל אֲשֶׁר בְּאַרְצְכֶם; שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר: לֹא נִצְטַוו עַל הַסְרוֹס אֲלֹא בְּאַרְץ, שְׁהָרִי סְרוֹס, חוֹבֶת הַגּוֹף הוּא, וְכָל חוֹבֶת הַגּוֹף נוֹהֶגֶת בֵּין בְּאַרְץ בֵּין בְּחוּצָה לְאַרְץ:

(כה) וּמִיד בֶּן־נָכָר לֹא תִקְרִיבוּ אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־אֵלֶּה כִּי מִשְׁחָתָם בָּהֶם מוֹם בָּם לֹא יִרְצֻוּ לָכֶם:

ש"י וּמִיד בֶּן־נָכָר: נָכָרִי שֶׁהֵבִיא קָרְבַּן בִּיד כֵּהֵן לַהֲקָרִיבוֹ לְשָׁמִים, לֹא תִקְרִיבוּ לוֹ בַּעַל מוֹם; וְאִף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא נֶאֱסָרוּ בַּעֲלֵי מוֹמִים לְקָרְבַּן בְּנֵי נָח אֲלֹא אִם־כֵּן מִחֲסָרֵי אֹכֵר, זֹאת נוֹהֶגֶת בַּכְּמָה שְׁבִשְׁדוֹת, אָבִל עַל הַמִּזְבֵּחַ שְׁבִמְשָׁכָן לֹא תִקְרִיבוּהָ, אָבִל תְּמִימָה תִקְבְּלוּ מֵהֶם, לִכְךָ נֶאֱמַר לְמַעַלָּה: "אִישׁ אִישׁ", לְרִבּוֹת אֶת הַנִּכְרִים, שְׁנוֹדָרִים נִדְרִים וְנִדְבוֹת כִּי־יִשְׂרָאֵל. מִשְׁחָתָם: חֲבוּלָהוֹן. לֹא יִרְצֻוּ לָכֶם: לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

(כו) וידבר יהוה אל־משה לאמר:

(כז) שׂוֹר אוֹ־כֶשֶׁב אוֹ־עֹז כִּי יוֹלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקָרְבַּן אִשָּׁה לַיהוָה:

ש"י כִּי יוֹלֵד: פָּרַט לְיוֹצֵא דָפָן:

(כח) וְשׂוֹר אוֹ־שָׂה אֹתוֹ וְאֹת־בָּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בַּיּוֹם אַחָד:

ש"י אֹתוֹ וְאֹת־בָּנוֹ: (ת"כ, חוֹלִין עח) נוֹהֶג בְּנִקְבָּה, שְׁאִסוּר לְשַׁחֵט הָאֵם וְהַבֵּן, אוֹ הַבֵּת, וְאִינוּ נוֹהֶג בְּזָכָרִים וּמִתֵּר לְשַׁחֵט הָאָב וְהַבֵּן. אֹתוֹ וְאֹת־בָּנוֹ: אִף בָּנוּ וְאֹתוֹ בְּמִשְׁמַע:

(כט) וּכְבִּיתִזְבָּחוֹ וּזְבַח־תּוֹרָה לַיהוָה לְרֹצְנֵכֶם תִּזְבָּחוּ:

ש"י לְרֹצְנֵכֶם תִּזְבָּחוּ: תַּחֲלַת זְבִיחַתְכֶם, הַזֵּהֲרוּ שֶׁתִּהְיֶה לְרֹצוֹן לָכֶם. וּמַהוּ הָרֹצוֹן?

(ל) בַּיּוֹם הַהוּא יֹאכֵל לֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֶּקֶר אֲנִי יְהוָה:

ש"י בַּיּוֹם הַהוּא יֹאכֵל: לֹא בָא לַהֲזַהִיר אֲלֹא שֶׁתִּהְיֶה שְׁחִיטָה עַל מִנְתַּ כֵּן, שְׂאֵם לְקַבֵּעַ לָהּ זְמַן אֲכִילָה, כְּכָר כְּתִיב (ויקרא ז, טו): "וּבִשְׂוֹר זֶבַח תּוֹדֹת שְׁלָמִיו וְגו'", אֲנִי ה': דַּע, מִי גָזַר עַל הַדָּבָר וְאֵל יִקַּל בַּעֲיִנֶיךָ:

(לא) וּשְׁמִרְתֶּם מִצּוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה:

ש"י וּשְׁמִרְתֶּם: (ת"כ) זֶה הַמִּשְׁנָה וַעֲשִׂיתֶם: זֶה הַמַּעֲשֶׂה:

(לב) וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת־שְׁמִי קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה:

ש"י וְלֹא תַחֲלִלוּ: לַעֲבֹר עַל דְּבָרֵי מִזִּידִין. מִמִּשְׁמַע שְׁנֶאֱמַר: "וְלֹא תַחֲלִלוּ", מַה תִּלְמוּד לּוֹמַר "וְנִקְדַּשְׁתִּי?" מָסַר עֲצָמָךְ וְקִדַּשְׁתָּ שְׁמִי. יָכוֹל, בִּיחִיד? תִּלְמוּד לּוֹמַר: בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וּכְשֶׁהוּא מוֹסֵר עֲצָמוֹ יִמְסֹר עֲצָמוֹ עַל מִנְתַּ לְמוֹת, שֶׁכָּל הַמוֹסֵר עֲצָמוֹ עַל מִנְתַּ הַנֶּס, אֵין עוֹשִׂין לוֹ נֶס; שֶׁכֵּן מְצִינוּ בַּחֲנֻנִיָּה, מִישָׁאֵל וְעֻזְרִיָּה, שֶׁלֹּא מָסְרוּ עֲצָמָן עַל מִנְתַּ הַנֶּס, שְׁנֶאֱמַר (דניאל, ג, יח): "וְהֵן לֹא יָדִיעַ לְהוֹאֵלָךְ, מִלֵּכָא וְגו'", מְצִיל וְלֹא מְצִיל:

ש"י יָדִיעַ לְהוֹיֵלָךְ וְגו':

(לג) הַמוּצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לַהֲיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה:

ש"י הַמוּצִיא אֶתְכֶם: עַל מִנְתַּ כֵּן. אֲנִי ה': נֶאֱמַן לְשֵׁלֶם שְׂכָר:

(לד) וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת־שְׁמִי קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה:

ש"י וְלֹא תַחֲלִלוּ: לַעֲבֹר עַל דְּבָרֵי מִזִּידִין. מִמִּשְׁמַע שְׁנֶאֱמַר: "וְלֹא תַחֲלִלוּ", מַה תִּלְמוּד לּוֹמַר "וְנִקְדַּשְׁתִּי?" מָסַר עֲצָמָךְ וְקִדַּשְׁתָּ שְׁמִי. יָכוֹל, בִּיחִיד? תִּלְמוּד לּוֹמַר: בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וּכְשֶׁהוּא מוֹסֵר עֲצָמוֹ יִמְסֹר עֲצָמוֹ עַל מִנְתַּ לְמוֹת, שֶׁכָּל הַמוֹסֵר עֲצָמוֹ עַל מִנְתַּ הַנֶּס, אֵין עוֹשִׂין לוֹ נֶס; שֶׁכֵּן מְצִינוּ בַּחֲנֻנִיָּה, מִישָׁאֵל וְעֻזְרִיָּה, שֶׁלֹּא מָסְרוּ עֲצָמָן עַל מִנְתַּ הַנֶּס, שְׁנֶאֱמַר (דניאל, ג, יח): "וְהֵן לֹא יָדִיעַ לְהוֹאֵלָךְ, מִלֵּכָא וְגו'", מְצִיל וְלֹא מְצִיל:

ש"י יָדִיעַ לְהוֹיֵלָךְ וְגו':

(לה) הַמוּצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לַהֲיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה:

ש"י הַמוּצִיא אֶתְכֶם: עַל מִנְתַּ כֵּן. אֲנִי ה': נֶאֱמַן לְשֵׁלֶם שְׂכָר: